GEMEENTE ENSCHEDE

Voorstel Gemeenteraad C

Onderwerp	Vaststellen besteding SPUK-middelen en subsidieverordening Lokale Aanpak Isolatie (LAI)		
Portefeuillehouder	Malkis Jajan agendaletter (C)		
Organisatieonderdeel	Cluster Strategie & Beleid Fysiek	Aangeboden aan Raad	13 januari 2025
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2400039907

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. De uit te voeren maatregelen voor de vooraf bepaalde doelgroep vast te stellen;
2. De maatregelen te dekken uit de middelen vanuit SPUK LAI à € 13.632.111 (onderdeel van het product Stedelijke ontwikkeling);
3. De subsidieverordening "Subsidieregeling lokale aanpak isolatie gemeente Enschede" vast te stellen.
4. De wijzigingen zoals hierboven opgenomen in de gemeentebegroting aan te brengen.

Inleiding en voorgeschiedenis
In het kader van het Nationaal isolatieprogramma hebben we vanuit het Rijk een SPUK (Specifieke Uitkering) ontvangen voor het opzetten van een lokale aanpak isolatie, gericht op woningeigenaren die ondersteuning nodig hebben bij het verduurzamen van hun slecht geïsoleerde woning. We hebben hiervoor uit de eerste twee van de in totaal drie tranches een bedrag van ruim 13,6 miljoen euro ontvangen. Tranche drie kan naar verwachting eind 2025 aangevraagd worden.

Deze middelen zijn bedoeld ter ondersteuning van de verduurzaming van slecht geïsoleerde koopwoningen in Enschede. Hierdoor hebben eigenaar-bewoners de mogelijkheid om bijvoorbeeld dakisolatie, spouwmuurisolatie, vloerisolatie en nieuw glas in hun woning aan te brengen. Hierbij zijn strikte randvoorwaarden meegegeven waaraan de besteding moet voldoen. Hierbij gaat het om een koopwoning met:

- Deelname is alleen voor eigenaar-bewoners.
- Een energielabelklasse D, E, F, G of een met die labelklassen vergelijkbare energetische staat. Dat is een woning waarin ten minste twee bestaande bouwdelen niet of slecht geïsoleerd zijn. Het gaat dan om de isolatie van de vloer, bodem, spouw/gevel, dak en ramen.
- Een WOZ lager dan 303.000 euro (de gemiddelde WOZ-waarde in Enschede peildatum 01-01 2022).
- Deelname staat ook open voor particuliere eigenaar-bewoners binnen een VvE.

Met de vastgestelde voorwaarden is het voorstel om deze maatregelen op te zetten:

- Tegoedbon voor isolatie à 1.250 euro incl. btw (+ 250 euro incl. btw bij biobased isolatiemateriaal).
- VvE tegoedbon à 1.250 euro incl. btw (+ 250 euro incl. btw bij biobased isolatiemateriaal) voor uitvoering specifiek bij eigenaar-bewoners in VvE's.
- Ondersteuning: technisch advies aan huis.
- Pilot Hogeland-Noord 54 woningen à 4000 euro incl. btw per woning.
- Energieaanpak Het Lang.

Bredere aanpak dan bij energiearmoede
Op 4 juni jl. heeft het College van B&W de evaluatie van de aanpak energiearmoede vastgesteld, met wijzigingen in de aanpak en besteding van extra toegekende middelen. De nu voorliggende regeling richt zich deels op dezelfde doelgroep, maar kent ook duidelijke verschillen. Zo komt een bredere groep in aanmerking, maar is de bijdrage per woning lager: huishoudens kunnen gebruik maken van een tegoedbon van 1.250 euro.

	Energiearmoede (spoor 2: gratis isolatiemaatregel)	***Lokale aanpak isolatie***
Voor wie	Eigenaar-bewoners	Eigenaar-bewoners
Locatie	Twekkelerveld en Zuid	Gemeente breed
Bouwjaar	Voor 1983	Voor 1983
Energielabel	D of slechter	D of slechter of 2 slecht geïsoleerde bouwdelen
WOZ-waarde (peildatum 2022)	250.000 euro	Lager dan 303.000 euro
Beschikbaar bedrag	Volledig vergoed/ Max. 3.000 euro	Bijdrage à 1.250 euro (+250 euro extra bij biobased isoleren)

Publieksvriendelijke samenvatting
Het Rijk heeft middelen beschikbaar gesteld zodat gemeenten een ‘lokale aanpak isolatie’ voor woningisolatie kunnen vormgeven. Met dit geld kunnen particuliere woningeigenaren ondersteund worden bij het isoleren van hun woning. Woningeigenaren van een woning met energielabel D of slechter èn een WOZ- waarde tot 303.000 euro (peildatum 01-01-2022) komen onder andere in aanmerking voor een tegoedbon voor isolatie van 1.250 euro (+250 euro bij biobased isoleren). Hiermee verwachten we rond de **8350 tegoedbonnen** en de **3000 adviesgesprekken** aan te kunnen bieden.

Recent is de Europese aanbestedingsprocedure afgerond voor de begeleiding van de gemeente bij de uitvoering van deze aanpak. De planning is om eind januari of begin februari 2025 (dit is nog in het stookseizoen) de regeling te openen. Inwoners kunnen met terugwerkende kracht vanaf 09-07-2024 (conform Collegebesluit "Vaststellen besteding SPUK-middelen Lokale Aanpak Isolatie (LAI)" d.d. 9-7-24) ook gebruik maken van de regeling voor reeds uitgevoerde maatregelen die voldoen aan de voorwaarden. Het besluit van 09-7-24 was nodig om te kunnen starten met de Europese aanbesteding. In dit nieuwe voorstel zijn direct nieuwe inzichten, bevindingen en middelen meegenomen. Zo zijn bijvoorbeeld de middelen van tranche 2 toegevoegd, is de pilot renovatiedeal specifieker gemaakt, is de energieaanpak Het Lang toegevoegd en is de subsidieverordening toegevoegd als bijlage.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven
De lokale aanpak isolatie richt zich op het stapsgewijs verduurzamen van slecht geïsoleerde woningen, en het besparen van energie. Zo wordt er bijgedragen aan de opgaven Groen en Duurzaam Enschede (CO2 besparing) en Inclusief Enschede (bestaanszekerheid door lagere lasten).

Argumenten
1.1 Het isoleren van woningen is nodig om onze doelen op het gebied van de warmtetransitie te halen.
De lokale aanpak isolatie richt zich op inwoners die ondersteuning nodig hebben bij het verduurzamen van hun slecht geïsoleerde woning. Een woning die stapsgewijs beter geïsoleerd is, verbruikt minder energie (met de bijbehorende lagere lasten) en is prettiger om in te wonen. Zo draagt isoleren bij aan een lagere uitstoot van CO2 en maakt het de overstap naar een duurzame vorm van warmte mogelijk. Zo past deze aanpak in de route richting een aardgasvrij Enschede in 2050, zoals vastgelegd in de Transitievisie Warmte Enschede.

1.2 Deze doelgroep heeft ondersteuning nodig bij de isolatie opgave
Woningeigenaren zijn in principe zelf verantwoordelijk voor het verduurzamen van hun woning. Niet iedereen is hier echter zelf toe in staat. De toegekende middelen vanuit het Rijk zijn specifiek bedoeld om deze doelgroep ondersteuning te bieden bij het isoleren van hun woning.

1.3 We bieden ondersteuning in meerdere varianten:
De doelgroep die in aanmerking komt voor ondersteuning is bepaald via de meegegeven randvoorwaarden van de SPUK. Deze doelgroep is echter niet uniform. Daarom maken we een regeling met meerdere sporen:
a) Tegoedbon regeling met meerdere varianten:
- Ontzorging: tegoedbon in te zetten via een aangesloten gecertificeerde uitvoerder;
- Eigen keuze: tegoedbon (geld terug) in te zetten bij een gecertificeerde uitvoerder naar keuze;
- Doe het zelf: tegoedbon (geld terug) voor bouwmaterialen, uitvoering in eigen hand.
b) VvE tegoedbon: in te zetten voor dekking van uitvoering, specifiek eigenaar-bewoners in VvE's.
c) Technisch advies aan huis (aanvullende dienst, boven op de bestaande bespaarcoaches, Energie Ambassadeurs en de FIXbrigade).
d) Extra ondersteuning voor een pilot die gestart is binnen de Renovatiedeal Twente, waarbij 54 aangewezen woningen in Hogeland-Noord een bedrag van in totaal maximaal 4000 euro per woning kunnen aanvragen. Al deze woningen voldoen aan de WOZ-waarde eis van 303.000 euro peildatum 01-01-2022.
e) Energieaanpak Het Lang waarbij intensiever wordt opgetrokken en ondersteund bij het verduurzamen van woningen van eigenaar-bewoners.

1.4 We sluiten bij de uitvoering van de Lokale Aanpak Isolatie zoveel mogelijk aan bij de Aanpak Energiearmoede
De lokale aanpak isolatie kent een grote overlap met de aanpak energiearmoede. Beide regelingen richten zich op inwoners die ondersteuning nodig hebben bij het verduurzamen van hun woning, op woningen met slechte energielabels en een relatief lage WOZ-waarde. Deze nieuwe regeling wordt dan ook meegenomen bij de inzet vanuit Alifa en Incluzio die al is gestart vanuit de aanpak energiearmoede.

1.5 Stapeling van regelingen is mogelijk
De middelen van de lokale aanpak isolatie zijn stapelbaar met de aanpak energiearmoede (in Twekkelerveld en Enschede Zuid). Ook kan indien gewenst gebruik gemaakt worden van de leenmogelijkheden van het Warmtefonds (bij een verzamelinkomen van maximaal 60.000 euro is een lening mogelijk tegen 0% rente) en kan de landelijke ISDE-regeling benut worden (bij een zelf gefinancierde 2e maatregel krijgen inwoners een hogere subsidie). Zo kan de tegoedbon het begin zijn van een grotere investering in de verduurzaming van de woning. Er wordt gekeken naar mogelijke inzet van een financieel adviseur om inwoners hierbij te ondersteunen.

2.1 Dit is het begin van een meerjarige aanpak met drie tranches
Uitgangspunt van het Nationaal isolatieprogramma, en de SPUK Lokale Aanpak Isolatie, is het stapsgewijs verduurzamen van woningen, zodat deze op termijn klaar zijn voor de overstap naar duurzame warmte. Met de beschikbaar gestelde middelen kan door de tijd heen elke keer een bouwdeel van een woning (deels of volledig) worden geïsoleerd.

De middelen van de eerste en tweede tranche zijn inmiddels toegekend voor het ondersteunen van de verduurzaming van minstens 8350 woningen binnen de doelgroep en 3000 adviesgesprekken aan huis. We verwachten de publicatie van de derde tranche eind 2025. In totaal heeft Enschede naar schatting ruim 15.000 woningen die binnen de randvoorwaarden vallen. Bij toekomstige toekenningen kunnen extra tegoedbonnen voor woningen aan de regeling worden toegevoegd. Hier is in de aanbesteding rekening mee gehouden.

2.2 We hebben voldoende middelen beschikbaar vanuit de SPUK Lokale Aanpak Isolatie
We hebben een toekenning ontvangen op basis van de SPUK Lokale Aanpak Isolatie. Vanuit de eerste en tweede tranche is daarmee ruim 13,6 miljoen ontvangen. Hier worden alle voorgestelde maatregelen uit gedekt.

Risico's
1.1 Niet iedereen die ondersteuning nodig heeft, komt in aanmerking
De regeling voor de lokale aanpak isolatie richt zich op een beperkte doelgroep. Het gaat hier specifiek om eigenaren van slecht geïsoleerde woningen met een WOZ-waarde van maximaal 303.000 euro. Dit betekent dat eigenaren van woningen met een hogere WOZ-waarde niet in aanmerking komen voor een tegoedbon. Deze randvoorwaarde is ons echter door het Rijk meegegeven.

1.2 De doelgroep is niet heel makkelijk te bereiken
De middelen voor de lokale aanpak isolatie zijn bedoeld voor woningeigenaren van slecht geïsoleerde woningen die ondersteuning nodig hebben bij het verduurzamen van deze woning. Zoals ook blijkt uit de aanpak energiearmoede, is dit niet de doelgroep die snel gebruik maakt van een verduurzamingsregeling. Het enthousiasmeren en activeren kost tijd en capaciteit.

Mochten de resultaten achterblijven, moet een deel van de toegekende subsidie terugbetaald worden. We leren van onze ervaring bij de aanpak energiearmoede en monitoren doorlopend. Ook zetten we ons netwerk in om inwoners te enthousiasmeren om gebruik te maken van de mogelijkheden.

1.3 De hoogte van de tegoedbon is zeer beperkt gezien de totale kosten van woningisolatie
Inwoners kunnen vanuit de lokale aanpak isolatie een tegoedbon à 1.250 euro aanvragen. Dit is een eerste stap, maar tegelijkertijd erkennen we dat het bedrag wat we inwoners via deze regeling kunnen aanbieden beperkt is én ons als organisatie veel capaciteit kost. Idealiter zouden we alle verschillende regelingen vanuit het Rijk bundelen en naar eigen inzicht inzetten voor het verduurzamen van woningen, dit was ook de inzet van onze TOF-lobby. Inmiddels heeft deze lobby geresulteerd in de ondertekening van de Renovatiedeal Twente, en wordt er via deze deal gewerkt binnen enkele pilots om te leren hoe de verduurzaming van slecht geïsoleerde woningen van huishoudens in energiearmoede versneld kan worden.

1.4 De termijn waarin we de rijkssubsidie moeten uitgeven is te kort
De middelen uit tranche 1 moeten eind 2026 uitgegeven zijn en de middelen uit tranche 2 moeten eind 2027 uitgegeven zijn. We kunnen hier per tranche twee keer uitstel van een jaar aanvragen bij het rijk. Hiermee kunnen we de termijnen verlengen naar eind 2028 en eind 2029. De middelen die tegen die tijd niet zijn uitgegeven moeten we terugbetalen aan het rijk.

1.5 Gereserveerde middelen per hoofdmaatregel blijken te veel of te weinig
Om dit af te vangen zal er elk jaar in het eerste kwartaal een evaluatie plaatsvinden. Hierbij wordt er gekeken naar of er nog voldoende middelen beschikbaar zijn. Mocht het nodig zijn kunnen we vervolgens middelen verschuiven zodat goed lopende maatregelen door kunnen blijven gaan. Hiermee zorgen we ervoor dat we de middelen volledig benutten.

Kosten en financiële dekking van het voorstel
In het kader van de SPUK Lokale aanpak isolatie hebben we een bedrag van ruim 13,6 miljoen euro ontvangen. Alle voorgestelde activiteiten worden uit deze middelen gedekt. De middelen zijn uitgekeerd door middel van een Specifieke Uitkering (SPUK) en de bestedingen moeten halfjaarlijks verantwoord worden. De lasten en baten worden verantwoord op het product Stedelijke ontwikkeling.

Doelgroep: particuliere eigenaren van woningen (koopwoningen) met energielabel D of slechter, of woningen met een vergelijkbare slechte staat, èn een WOZ-waarde van maximaal 303.000 euro in heel gemeente Enschede (peildatum 01-01-2022).

De kosten zijn als volgt opgebouwd:

a) Maatregel: tegoedbon voor isolatie à 1.250 euro incl. btw (+ 250 euro incl. btw bij biobased isolatiemateriaal), (kosten 9,764 miljoen euro, waarvan € 525.923 specifiek voor de doe het zelf regeling) met diverse opties:
- Ontzorging: tegoedbon in te zetten via een aangesloten uitvoerder, zoveel mogelijk ontzorgen;
- Eigen keuze: tegoedbon (geldterugactie) in te zetten bij gecertificeerde uitvoerder naar keuze;
- Doe het zelf: tegoedbon (geldterugactie) voor bouwmaterialen, uitvoering in eigen hand.
b) Maatregel: VvE tegoedbon à 1.250 euro incl. btw (+ 250 euro incl. btw bij biobased isolatiemateriaal voor uitvoering specifiek bij eigenaar-bewoners in VvE's (kosten 2,03 miljoen euro).
c) Maatregel: Ondersteuning: technisch advies aan huis (kosten 0,6 miljoen euro).
d) Pilot Hogeland-Noord 54 woningen à 4000 euro incl. btw per woning (kosten 0,216 miljoen euro).
e) Energieaanpak Het Lang (kosten 0,2 miljoen euro).
f) Proceskosten tot eind 2027. Interne /externe uren, communicatie ect. (kosten 0,62 miljoen euro).
g) Overige kosten, ruimte om nieuwe initiatieven en nu nog onvoorziene ontwikkelingen mee te kunnen nemen (kosten 0,201 miljoen euro).

Hieronder is dit samengevat in een tabellen, gesplitst in kosten en te bereiken huishoudens. In de te bereiken huishoudens is al rekening gehouden met een schatting van de externe uitvoeringskosten en een gemiddeld bedrag dat per voucher wordt uitgegeven, het kan zijn dat in deze aantallen woningen zitten waar een tegoedbon en een advies wordt ingezet het aantal geholpen unieke woningen kan dus lager zijn:

Maatregel	Tranche 1	Tranche 2	Totaal	Tranche 1 aantallen	Tranche 2 aantallen	Totaal
a) Tegoedbon isolatie	€ 4.164.000	€ 5.600.000	€ 9.764.000	2850	4000	6850
b) VvE tegoedbon	€ 530.000	€ 1.500.000	€ 2.030.000	390	1110	1500
c) Technisch advies aan huis	€ 200.000	€ 400.000	€ 600.000	1000	2000	3000
d) Proceskosten Intern	€ 220.000	€ 400.000	€ 620.000	0	0	0
e) Pilot Renovatiedeal	€ 216.000	€ 0	€ 216.000	54	0	54
f) Energieaanpak Het Lang	€ 0	€ 200.000	€ 200.000	0	100	100
g) Overig	€ 29.214	€ 172.897	€ 201.111	0	0	0
Totaal	***€ 5.359.214***	***€ 8.272.897***	***€ 13.632.111***	**4294**	**7210**	**11504**

Afweging en alternatieven
De randvoorwaarden waarbinnen de lokale aanpak isolatie moet worden vormgegeven, zijn al meegegeven met de uitgekeerde middelen vanuit het RVO. Er is dus weinig vrijheid bij het vormgeven van de aanpak. Wel kan de waarde van de tegoedbon nog iets opgehoogd worden, dit heeft echter als gevolg dat we minder huishoudens kunnen helpen. Een (beperkt) deel van het budget is ook nodig voor de gemeentelijke projectbegeleiding.

Participatie
Er zit geen actieve participatiecomponent in dit proces. Inwoners die aanmerking komen voor de verschillende regelingen zullen begeleid worden bij het proces.

Communicatie
Vanuit de aanbesteding is een partij geselecteerd welke samen met Gemeente Enschede zorgt voor de communicatie richting onze inwoners. Hierbij wordt rekening gehouden met bijvoorbeeld laaggeletterdheid. Inwoners die in aanmerking komen zullen een brief ontvangen. Er zal niet alleen online gecommuniceerd worden maar ook langs de deuren gegaan worden en er zullen ondersteuners fysiek aanwezig zijn op nog aan te wijzen locaties en momenten. De herkomst van de middelen en de meegegeven eisen rondom de regeling zal zo duidelijk mogelijk aangegeven worden in de communicatie.

Interne communicatie
Communicatie vindt plaats via een interne werkgroep met vertegenwoordigers van beleid Sociaal, KCC etc.

PR over besluit:
n.v.t.

Persbericht, ja of nee:
Ja, bij opening van de regeling.

Vervolg
Na het vaststellen van deze regeling en de daarbij behorende subsidieverordening kunnen we direct aan de slag met de uitvoering. Er zal jaarlijks worden geëvalueerd en waar nodig worden bijgestuurd.

Bijlagen

	Omschrijving	College	Raad	Niet actief publiceren	Geheim
Bijlage 1	Subsidieverordening lokale aanpak isolatie gemeente Enschede.docx	Ja	Ja	Nee	Nee
Bijlage 2	Mandaatbesluit uitvoering subsidieverordening lokale aanpak isolatie gemeente Enschede	Ja	Ja	Nee	Nee
Bijlage 3	Raadsbesluit Vaststellen besteding SPUK-middelen en subsidieverordening Lokale Aanpak Isolatie (LAI)	Ja	Ja	Nee	Nee
Bijlage 4	Overzicht regelingen en subsidies voor inwoners Enschede	Ja	Ja	Nee	Nee
Bijlage 5	Begrotingswijziging SPUK LAI 2025-2027	Ja	Ja	Nee	Nee

---

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

de loco-Secretaris, **de Burgemeester,**

E.A. Smit R.W. Bleker